

[Per Stig Møller]

forbud mod våbeneksport uden særlig tilladelse.

Men der er også andre ting i forslaget, som ikke synes helt velgennemtænkte, nemlig når man taler om, at det ikke blot drejer sig om krigsmateriel i egentlig forstand, men også om komponenter, know-how m.v. Hvad skal man egentlig forstå ved »m.v.« i en lov? Listen kan blive meget lang på den måde. Og hvordan skal man få det afgrænset i en periode, hvor det teknologiske udstyr forældes med nye generationer af komponenter og chips fra dag til dag? På den måde skal listen ajourføres daglig, eller også bliver loven og bemærkninger ligegyldige eller præget af omgørelser, som ustandselig vil komme, eller også vil man ustandselig komme for sent. Altså er »know-how« og »m.v.« overordentlig tynde ord i denne forbindelse.

Derfor kan vi heller ikke være med til at give ret til at nægte at medvirke ved tilvirkning af krigsmateriel m.v. For det vil betyde, at selv den uskyldigste fabrikant kan få en strejke på halsen på grund af sin teknologiske chipsvirksomhed blot ved mistanken om, at f.eks. de polske generaler nu bruger dette firmas chips eller chips, der er fremstillet på baggrund af viden om dette danske selskabs teknologiske metoder. Vi ved jo allerede, hvordan man i Sovjetunionen har betjent sig af dataudstyr, som man har købt i Vesten fra fabrikanter, som ikke har drømt om, at det kunne anvendes til militær teknologi.

Det ville heller ikke være rimeligt, om en fabrikant, der arbejder på den omtalte særlige tilladelse, må opleve, at han ikke kan bruge tilladelsen til noget som helst, eftersom man nægter at arbejde for ham og ikke mister sine rettigheder af den grund. Hvis man arbejder på en fabrik, der fremstiller våben og gør det med tilladelse, men man alligevel ikke vil arbejde med materiellet, kunne man jo have søgt sig et andet job.

Vi må også være imod forbud mod eksport til andre end de nordiske lande og NATO-landene, fordi vi i forvejen har den restriktive tilladelsespraksis.

Derfor kan vi selvfølgelig heller ikke være tilhængere af tilsynsrådet, for det vil forflygtige ministeransvaret over for folketinget og sammenblende den lovgivende og den udøvende magt. Af selv samme grund må forslaget om dette råds beretninger til folketinget naturligvis falde bort. Man kan således resu-

mere, at forslaget på det ideale plan – målet – har vor sympati, men at det på det reale plan ikke har meget at have den i.

Sønderby (V):

Da venstres ordfører i denne sag, fru Birthe Rønn Hornbech, ikke kan være til stede, skal jeg henvise til, hvad ministeren har sagt i dag, og til, hvad der i øvrigt blev sagt ved foregående behandlinger, herunder hvad venstres ordfører sagde. Vi kan ikke støtte forslaget.

Thoft (SF):

Hensigten med dette forslag er at bidrage til, at vi i Danmark gør et spagfærdigt forsøg på at opnå en parlamentarisk styring af og kontrol med handel og produktion af krigsmateriel under den synsvinkel, at det danske folk ikke ønsker direkte gennem eksport og indirekte gennem samproduktion at bidrage til andre menneskers død og lemlæstelse.

Den nuværende krigsmateriellov, som er 47 år gammel, altså fra 1937, er forældet, idet krigsmaterielloven kun definerer det som krigsmateriel, der kan sige bang. I mellemtiden har den våbenteknologiske udvikling ændret tingene meget voldsomt, og jeg tror såmænd ikke engang, at Jørgen Høyer, der fremstiller brandrør til miner og er en af Danmarks største rustningsfabrikanter, opnåede den specielle hæder, at man bamlede med kirkeklokkerne i en hollandsk by, da han flyttede sin fabrik; man var taknemlig for at slippe af med denne våbenfabrikant.

Well, tilbage til sagen. Loven har ikke, sådan som den har fungeret, kunnet hindre, at danske virksomheder i stigende omfang inddrages i den internationale oprustning og i den internationale rustningsproduktion. Men det er bydende nødvendigt, at der gribes ind over for det, for militærindustrien i Danmark får efterhånden et større og større omfang, og danske virksomheder skal ikke – det er SFs principielle holdning – være med til at optræde som dødens købmænd, og dansk arbejdskraft og dansk kapital skal ikke anvendes til at indtjene blodpenge.

Vi støtter altså intentionerne i forslaget og vil gerne aktivt være med til at bringe definitionen af krigsmateriel i overensstemmelse med den nuværende våbenudvikling.